בעזהשי"ת

והי' עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם וגו' ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמתך וגו' (ז יב)

יש להבין קישור הפסוקים מש"כ לעיל סוף פרשת ואתחנן (דברים ז יא) כ' **ושמרת את המצוה ואת החקים אשר אנכי מצוך היום לעשותם**, ובפרשתן מתחיל **והי' עקב תשמעון וגו'**. עוד יש לדקדק שמתחיל בלשון יחיד '**ושמרת**' '**מצוך**', ומסיים בלשון רבים '**ושמרתם**' '**ועשיתם**', וצריך עיון.

עוד הקשה **הלבוש** הא לעיל סיים אשר אנכי מצוך '**היום לעשותם**' ודרשו חכמינו ז"ל הובא ברש"י **היום לעשותם ומחר לקבל שכרם**, דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, והאיך יאמר מיד **אחריו והי' עקב תשמעון וגו' וברכך והרבך וגו'** ומבטיח כל מיני יעודי עולם הזה.

ויש לומר על פי מש"כ **בדברי יואל** (סוכות אות מו) מה דאיתא במדרש (אמור ל יב) שאגודת ד' מינים שבלולב מורה על התקשרות ד' כתות שבישראל, אתרוג שיש בו טעם וריח מורה על בנ"א שיש בהם תורה ומצות וכו', וערבה שאין בה טעם וריח מורה על בנ"א שאין להם לא תורה ולא מעשים טובים, ואמר הקב"ה יוקשרו כולם אגודה אחת כדי שיכפרו אלו על אלו, ובפשטות נראה שהתועלת באגודה והתקשרות הזאת אינו אלא לאלו שהם בבחינת ערבה, אבל להבני עלי' הרמוזים בהאתרוג אין להם שום תועלת בהתחברות זו.

אמנם י"ל שיש גם לבני עלי' יש תועלת מהחיבור הלזו, עפ"י מה דאיתא בגמרא (נדרים לח.) על הכתוב ויאמר ה' אל משה פסל לך, פסולתן שלך יהא משם נתעשר משה, דהנה דטעמא דמילתא ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא הוא משום כי לא יחשב שכר גשמי לעומת ערך המצוה, אמנם אם אין המצוה בשלימות ומעורבת טוב ורע אז משלם הקב"ה עלי' שכר בעוה"ז, והנה משה רבינו ע"ה בודאי קיים כל התורה והמצוות בשלימות, ובכלל קודם חטא העגל היו כל ישראל ברום המעלה, כי פסקה זוהמתן במתן תורה, וקיימו מצות ה' בכוונה שלימה, אמנם אחר שעשו העגל ונפלו ממדרגתם וכבר נמצאו ביניהם אנשים כאלו שקיימו את המצוות שלא לשמה, ובהצטרפות משה עם כל ישראל זכו כולם ליהנות מאותו המצוות בעוה"ז, וזהו שאמרו משם נתעשר משה. והבן.

ועפ"י זה יובן כי גם לבני עלי' התועלת רבה הוא בהצטרפות כל סוגי כלל ישראל באגודה אחת, כיון שעבודתם הוא לשמה אין להם שכר בעוה"ז, לכן בהתחברות לאלו שהם פשוטי עם עובדים שלא לשמה, יש להם חלק גם במעשי המצוות של הפשוטי עם, ועי"ז יושפע השפעות טובות מהעולם הזה גם לצדיקים גמורים. עכ"ד הנחמדים.

ובדרכו אלך לפרש קצת באופן אחר, כי ידוע מה שכתב **בקדושת לוי**, לפרש מה דאיתא במדרש (תנחומא אמור כב) עה"כ (ויקרא כג מ) **ולקחתם לכם ביום הראשון, ראשון לחשבון עוונות**. ופי' הכוונה עפ"י מה שאמרו ז"ל (יומא פו:) גדולה תשובה מאהבה שזדונות נעשה לו כזכיות, ולכן בימי הרחמים והסליחות עושין תשובה מיראה, אבל בהגיע ימי החג נתגלה האהבה והשמחה, אזי עושין תשובה מאהבה, לכן שוב מבקשין העוונות שעשו, שיהא נעשין לו כזכיות, וזהו ראשון לחשבון העוונות. עכ"ד הקדושים.

והנה כתב בספר **באר שבע** (להגה"ק מטאלטשווא זצוק"ל) בשם הקדמונים, דאף דקיי"ל שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, מ"מ על הזכיות שמגיע לו ע"י תשובה מאהבה, שזדונות נעשה לו לזכיות, ע"ז יש שכר גם בהאי עלמא, ע"כ.

ועל פי זה יתבאר כי יש תועלת רב לבני עלי' באגודתן יחד עם שאר העם, כי הם צדיקים גמורים ואין להם ממה לקבל שכר בעוה"ז, אמנם ע"י שמתחברין יחד עם הני פשוטי העם ומשפיעים עליהם לעשות תשובה מאהבה, עי"ז נשפע גם להם שפע רב בעולם הזה, כי מהעבירות שנתהפכו לזכיות על ידי שעשו תשובה מאהבה, יש להם שכר גם בעוה"ז, ושפיר יש תועלת גם להצדיקים גמורים.

ולפי זה יבוא על נכון פסוקי קודש בפרשתן, דבתחילה בסוף פ' ואתחנן אמר בלשון יחיד '**ושמרת**', ומיירי בצדיקים גמורים שעובדים את ה' בינם לבין קונם, ועליהם נאמר 'היום' לעשותם ומחר לקבל שכרם, כי כל חפציך לא ישוו בה, ולא שייך ליתן שכר בזה העולם, אבל, **והי' עקב** '**תשמעון**' '**ושמרתם**' בלשון רבים, מיירי בצדיקים המקשרים עצמם עם הרבים פשוטי העם, ועליהם נאמר ושמר ה' וגו' ואהבך וברכך והרבך וגו', לקבל השפעות טובות בעולם הזה על ידי שמשפיעים על פשוטי עם לעשות תשובה מאהבה, ובזה יזכו לכל טוב בין בעוה"ז ובין בעוה"ב.

ולפי דברינו י"ל **והיה** 'עקב' **תשמעון**, יתפרש בשני בחינות, א', 'עקב' קאי על פשוטי עם שהם בבחינת עקב, שהצדיקים משפיעים עליהם שגם הם ישמעו ויעשו מצוות ה' כתיקונם, ועוד יש לרמז 'עקב' לשון סוף, הכוונה שעל ידי עבודתם הם מהפכים העבירות שעשו מתחילה ובסוף נעשים מצוות, וזהו והי' לשון שמחה ואהבה ע"י התשובה מאהבה, 'עקב' העבירות של פשוטי עם, 'תשמעון' מתהפכים למצוות, ועי"ז יבוא שפע רב לכל ישראל.

ובזה יש לפרש דברי המדרש על הפסוק (דברים ט א) שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן וגו', ואיתא במדרש רבה (פ"ג ס"ח) **הלכה אדם מישראל ששותה מים לצמאו מאי מברך וכו' רבי טרפון אומר בורא נפשות רבות וחסרונם**. וצ"ב. ולפי דברינו י"ל כי במים יש שתי בחינות, הא', שיורדין ממקום גבוה למקום נמוך, וגם מגביהים עצמם בכל עת לומר אנן בעינן למהוי קמי מלכא, ויש לומר הוא רמז לאדם כי אם נכשלין ח"ו בעבירות ויורדין למטה, יש לעשות תשובה מאהבה ולהגביה את העבירות למעלה. וזהו ביאור המדרש **השותה מים לצמאו**, שעושה מעשה המים שיורדין למטה ומגביהין למעלה, כן האדם שעבר עבירה ועושה תשובה מאהבה ומהפך את העבירה לזכיות, **מאי מברך, אומר בורא נפשות** '**וחסרונם**', קאי על העבירות, **על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי**, כדי שיהיו נזונים ויהי' להם חיות גם בעולם הזה.

❖ ❖ ❖

והי' עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך (ז יב)

ולכאורה קשה אם תשמעו למצוות ה' למה צריך עוד לשמירה בזכות האבות, הלוא ראוים להיות שמורים על פי זכות עצמם.

ויש לומר כי הנה מצינו ג' סגולות לשמירה להינצל מעבירה, הראשון מה דאיתא בגמרא (קידושין פא.) העובדא עם רבי עמרם חסידא שהרים קולו וצוח 'נורא בי עמרם' ונאספו שם רבים ועי"ז ניצל מן העבירה, ועוד יש מקובל בישראל סגולה להינצל מן העבירה, שיזכיר 'שבת' וקדושת שבת יגין עליו להינצל מעבירה, וזהו הטעם שנוהגים לומר אצל מצוה טאנץ 'גוט שבת', ועוד מצינו בחז"ל (סוטה לב:) שיזכיר דמות דיוקנו של אביו ועי"ז ינצל מעבירה, ובזה כתבו בספרים לפרש (ויקרא יט ב) קדושים תהיו וגו' ופירש"י פרשה זו 'בהקהל' נאמרה, כי כדי להיות קדושים העצה לזו הוא 'בהקהל נאמרה', שיאסף את הרבים סבוביו, עוד עצה הוא, איש אמו ואביו תראו, שיזכיר צורת אביו, והשלישית, ואת 'שבתותי' תשמורי, שיזכיר את יום השבת, ועל פי שלשה עדים הללו יקום ולא יפול ברשת היצר. עכתו"ד.

וי"ל עוד כי הוא הדין שמועיל גם כן להזכיר צורת רבו, כי מצינו שגם רבו קרוי אביו, כמו שכתב (מלכים ב, ב יב) ואלישע ראה והוא מצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו וגו', שאמר כן על אליהו רבו כשעלה בסערה השמימה,

ובזה יש לומר **והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה**, עפ"י מש"כ (שיר השירים א ח) צאי לך בעקבי הצאן, שתלך בעקבות אבותינו ורבותינו, ועי"ז, **ושמר ה' אלקיך לך את הברית וגו' אשר נשבע** '**לאבותיך**', שתזכה לשמירה יתירה בזכות האבות ובפרט ע"י שיזכיר צורת אביו או רבו, כמו מצינו (סוטה לב:) ביוסף שניצל מחטא על ידי שראה דמות דיוקנו של אביו, וכמ"ש **בייטב לב** (פ' פנחס) עה"פ אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם, כי מי שמחוקק בלבו ומצייר בעיניו צורת צדיק ורבו המובהק, הוא לעזר ולהועיל להגן עליו שלא יבוא לידי חטא, והביא עובדא אשר הי' בימי האי סבא קדישא **הצדיק הקדוש מו"ה נפתלי זלה"ה מראפשין**, באחד מגדולי תלמידיו אשר כמעט קרה לו שיעבור בשוגג על עבירה חמורה מאוד, וראה בהקיץ צורת רבו הקדוש ונרתע ושב לאחוריו, ואח"כ נודע הדבר כי זכות רבו רגליו ישמור. ועפ"ז פירש **יפקוד ה' איש על העדה אשר יצא**, אפי' בשעה שהתלמיד יצא, יהי' '**לפניהם**', פניו של רבו יהי' לפניו בכל עת לשמור אותו שלא יכשל בדבר עבירה, ויהי' כמו שיבוא לפניהם. עיי"ש בנועם דבריו.

וי"ל עוד '**אשר יצא**' אפי' בשעת יציאת צדיק מן העולם יהי' '**לפניהם**' ידמה בעיניו כאילו הוא עדיין חי ועומד לפניו, ויהי' קשור בדרכיו בכל עת וזמן, ויקשוב וישמע לקול דבריו, וכמו שפירש **רביה"ק זלה"ה** אם לא תדעו לך היפה בנשים, שיהי' לך איזה ספק איזה דרך ישכון אור, צאו לך בעקבי הצאן, נקוט הדרך לילך בעקבות אבותינו, ואז ישכון לבטח לעולם.

מידי דברי בו זכור אזכרני

אזוי ווי עס איז אונטער געקומען צו שרייבן די דברי תורה וואס איז פאסיג וועט מיר שטייען יעצט פאר די יארצייט פון אונזער הייליגען רבי און טאטע זצוק״ל, וואס ער איז געווען דער מציל ומושיע צו ראטעוועז אונזערע דורות און די ווייטערדיגע דורות פון אונזער קינדער אייניקלעך און אור-אייניקלעך שיחי׳, ווייל איך שרייבן אפאר ווערטער אין אידיש, כדאי די פרויען און קינדער זאלן אויך פארשטיין.

כ׳האב שוין דערמאנט פריער אין די תורה, עס שטייט אין ייטב לב ווען משה רבינו האט מתפלל געווען אז דער אויבערשטער זאל שטעלן א מנהיג פאר כלל ישראל (במדבר כז יז), האט ער געבעטן דעם אויבערשטען זאל שטעלן א מנהיג ׳אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם׳, ברענגט דער ייטב לב א מעשה וואס איז געווען מיט א תלמיד פונעם ראפשיצער רב זצוק״ל וואס ער האט כמעט געהאלטן ביים עובר זיין אויף א גאר הארבע עבירה בשוגג, און דער הייליגער רב האט זיך מגלה געווען פאר אים, אזוי האט ער אים מציל געווען ער זאל נישט נכשל ווערן ח״ו, דאס האט משה רבינו מתפלל געווען, דער אויבערשטער זאל שטעלן א מנהיג ׳אשר יצא׳ אפילו ווען דער תלמיד וועט נישט זיין פאר אים, און מ׳קען צולייגן אפילו נאך די הסתלקות פונעם צדיק, ׳לפניהם׳ זאל ער נאך אלס שטיין פאר זייער פנים, צו זיין א שמירה פאר זיי זיי זאלן נישט נכשל ווערן ח״ו, עכתו״ד.

מראש צורים אראנו

ווען מיר קוקן צוריק צו אונזערע עלטערן און זיידעס, זענען זיי שוין מערערע דורות געווען אדוק ומקושר אינעם אילנא דחיי רבינו הקדוש זי״ע, צום ערשט אונזער עלטער זיידע **הרה״ח ר׳ משה יוסף מיטעלמאן ז״ל** פון מיהאלאוויץ, איז שוין געווען א זקן בא בימים, און ער איז געקומען צופארן קיין סאטמאר, א ווייטע וועג פון די שטאט מיהאלאוויץ, זיך מסתופף זיין בצלו פונעם רבין ז״ל, אזוי ווי מיין טאטע ז״ל פלעגט פארציילן, אז דאס איז געווען איינע פון די צוויי געלעגנהייטן וואס ער האט געזעהן דעם זיידן ר׳ משה יוסף, ווען אויפן וועג צום רבין האט ער זיך אויפגעהאלטן א שבת אין האלמין.

אזוי אויך דער זיידע **הרה״ח ר׳ יעקב ז״ל**, איז געווען גאר שטארק מקושר מיטן רבין ז״ל, ער פלעגט כסדר פארן זיך מסתופף זיין בצל הקודש אויף ימים טובים, נאך ווען די רבי האט געווואוינט אין קראלא, איינמאל אין א יו״ט שבועות האט ער מיטגענומען זיידי - מיין טאטע אלס קליין קינד, און ער האט אים אויפגעהויבען אין דער הייעד ווען די רבי האט געזאגט די קרעפל פשעטל, איינער האט אים געפרעגט פארוואס ער הייבט אויף דאס קינד, ער פארשטייט דאך סיי ווי נישט די פשעטל, האט די זיידע געענטפערט ׳איך ווייל מיין קינד זאל זעהן וויאזוי א ערליכע איד פרייד זיך מיט די תורה׳.

מיין טאטע – זיידי ז״ל איז געווען א תלמיד פונעם רבין ז״ל אין סאטמאר אסאך יאהרן, ביז ער איז ל״ע פארי׳תומ׳ט געווארן פון זיין טאטע, וואס דעמאלטס איז ער אהיימגעגאנגען העלפן זיין מאמע אין די געשעפט, ער האט כל ימיו ג׳אטעמט פונעם רבין, אלע יארן אין בראזיל צוזאמען מיט מיין מאמע – באבי ע״ה איז דער רבי זיי געשטאנען פאר די אויגן, ער פלעגט אלס זאגן ער וויל זיינע קינדער און אייניקלעך זאלן זיין חסידים און זיין מקושר מיטן רבין בכל זמן.

הביטו אל צור חצבתם

וויל איך דא דערמאנען מאמי׳ס משפחה, מיין שוועסטער – זיידי הרה״ח ר׳ וואלף ז״ל און זיינע זיידעס ארויף זענען געווען אדוק ומקושר צו צדיקי בית סיגוט בכלל, ובפרט אין רבינו הקדוש זי״ע, מ׳קען זאגן איך בין שוין די פיפטע דור וואס איז געווען בצילא קדישא פונעם רבין, צום ערשט די זיידע **הרה״ח המפורסם ר׳ יעקב יוסף לעפקאוויטש ז״ל** פון נירבאטור, וואס האט נאך זוכה געווען צו זיין מתלמידי של אותו צדיק זקיני הגה״ק המהר״ם שיק זצוק״ל, און האט זיך דאן מקשר געווען צום ייטב לב זצוק״ל, און אזוי ווייטער האט ער אנגעהאלטן זיין קשר און התדבקות בצדיקי בית סיגוט, ער איז שוין געווען א איד א זקן מופלג א ת״ח און נשוי פנים, און דער רבי ז״ל איז נאך געווען גאר א אינגערמאן, און דער זיידע פלעגט פארו צום רבין אויף שמחת תורה און אין אנדערע זמנים, א איד אין באטור האט אמאל געפרעגט דעם זיידן היתכן ער פארט צו רבי יואל׳יש אזא אינגערמאן, האט דער זיידע געענטפערט ׳אז איך וועל פארן וועלן מיינע קינדער און אייניקלעך ווייטער זיך אויך מדבק זיין אינעם צדיק׳, דאס איז געווען זיין בליק,

אזוי אויך זיין זון די זיידע **הרה״ח ר׳ יצחק אייזיק ז״ל** פון מארגערעטן, וואס איז געווען א פייערדיגע חסידישע איד און א תלמיד חביב פונעם היילגען קדושת יו״ט זצוק״ל, און דערנאך איז ער געווען מקושר צום עצי חיים זצוק״ל, און לאחר פטירתו האט ער זיך מתדבק געווען א מיט א ביטול יתירה צום רבין ז״ל, ער האט זיך אמאל אויסגעדריקט צו זיינע קינדער, ׳וואס זאל איך אייך זאגן ווען ער וואלט געווען אין צייטן פונעם דברי חיים וואלט ער אויך געווען א רבי, ווייסט וואס איך וועל ענק זאגן, ווען ער וואלט געווען אין צייטן פונעם נועם אלימלך וואלט ער געווען א רבי, אזא דאוועננען וועט מען מער נישט זעהן, נאר פונעם כהן גדול וועט מען הערן אזא דאוועננען׳.

בנו דער זיידע **הרה״ח ר׳ הערשל ז״ל** וואס מיר געדענקען מיר נאך גוט, ער איז געווען דבוק אינעם רבין בכל נימי נפשו, נאך אינדערהיים פלעגט ער כסדר פארן צום רבין אויף ימים טובים, און ער האט זיך נישט געירט אנעם רבין, אזוי נאך די מלחמה האט ער זיך באזעצט דא אין ווילאמסבורג צו זיין נאנט צום צדיק בכל עת, און האט זיך קובע מקום געווען צו דאוונענן אלע תפילות ביים רבין.

מיין שווער – זיידי ז״ל האט געלעבט מיטן רבין ז״ל בכל עת ורגע, סיי בחייו און לאחר פטירתו אין זיינע תורות, איך וועל נאר דערמאנען איין פרט, ס׳איז געווען אין די אנהייב יארן אין אמעריקע, ווען די רבי האט מחליט געווען צו עפענען די בית רחל שולע פאר די מיידלעך, עס האט זיך אנגעפאנגען בזעיר אנפין מיט געציילטע קינדער, זיידי׳ס קינדער האבן דעמאלטס געלערנט אין בית יעקב שולע, וואס איז שוין געווען א שיינע אוועקגעשטעלטע מוסד, און באבי ע״ה האט נישט געהאט קיין חשק ארויסצונעמען די קינדער און זיי שיקן אין א נייע מוסד, (צו פארשטיין: האט מען דאן נאכנישט געוויסט וויאזוי עס וועט זיך אויסארבעטען), למעשה זיידי ווען ער האט געזעהן אז דאס איז דער רצון פון רבין, האט ער גלייך מחליט געווען אן קיין ספיקות לעשות רצון צדיק, און געטראגן זיינע קינדער לערנען אין דעם רבין׳ס מוסד.

זכרני ימים מקדם

תלי״ת האב איך געהאט די זכי׳ צו לערנען ביים רבין אין ישיבה, ווען די רבי איז נאך געווען אין די געזונטע יארן, און כ׳האב זוכה געווען זיך מתאבק זיין בעפר רגליו הטהורים, מיטצוהאלטן זיין היילגען עבודה ביי די פייערדיגע תפילות, די היילגע טישן מידי שבת בשבתו ומועד במועדו, הדרא דלא אפשר למיפרט בשפוותא, עס איז נישט מעגליך דאס צו באשרייבן און פארשטיין געבן פאר די אויגן וואס האבן דאס נישט אליין געזעהן, איך שפיר א זכי׳ דאס איבערצוגעבען פאר ענק, איינמאל ווען איך בין געווען זיך געזעגענען בחדרו הפנימי ביים רבין ז״ל מיט א קוויטל, האט דער רבי מיך געפרעגט ׳וואו לאנג לערנסטו שוין ביי מיר׳, די היילגע ווערטער שטייט מיר פאר די אויגן, ולא ימוש מזכרוני כל הימים.

זכותו יגן עלינו

זאל דער אויבערשטער העלפען מיר זאלן די זכי׳ האבן אונז און אונזערע קינדער און אייניקלעך, צו גיין ווייטער אין זיינע וועגן אזוי ווי ער האט אונז געלערנט, אזוי ווי די רבי דער ברך משה זצוק״ל פלעגט אלס זאגן אז ביי יעדע ספק זאל מען טראכטן ׳וואס דער פעטער ז״ל וואלט געזאגט אויף דעם׳, און אזוי אויך זיין דבוק אין תורות און אין זיינע ספרים הקדושים וואס ער האט איבערגעלאזט עס זאל זיין א וועגווייזער פאר די דורות הבאים, אין די זכות וועט ער ווייטער בעטן און פועלין פאר אונז בשמי מעלה, און משפיע זיין פאר אונז אלע ישועות און רפואות, השפעות טובות וכל טוב סלה עביגוא״צ בב״א.

זכותו יגן עלינו ועכי״א.

א גוט שבת